

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Iveta Dobrá

Název práce: Čeští emigranti a Vánoční tradice

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě):
Tomáš Kobes

Cílem práce je popsat proměnu slavení Vánoc a vánoční tradice v případě českých emigrantů v nové zemi a postihnout faktory, které tuto proměnu ovlivňují. Svým vymezením se práce pohybuje na pomezí sociologie migrace, identity a etnicity. Formální a obsahovým zpracováním práce splňuje kritéria hájitelné bakalářské práce. Přesto se práce vyznačuje několika nedostatky.

1. Záměr práce je na s. 4 dán do souvislosti s proměnou identity. Identita je koncipována jako sociálně konstruovaný fenomén. V tomto smyslu je věta ze s. 5 problematická. „Právě sociální konstruktivismus identity je konceptem, který můžeme nalézt ve vytváření „Vánoční identity“. Konstruuje nám propojení identity z hlediska původní a cílové země“. Sociální konstruktivismus je teoretický přístup, kterým lze daný fenomén vysvětlit, nelze ho však pojímat jako koncept, který lze v daném fenoménu pozorovat či nalézat. Je to podobně zavádějící, jako kdyby mikrobiolog pozoroval daný fenomén mikroskopem a na základě toho tvrdil, že při výzkumu daného fenoménu můžeme vidět mikroskop. Definice kultury je neadekvátně ocitována. Definice je od Kottaka a intelektuální vlastnictví daných autorů zpracovávající příslušný text pro společnost Člověka v tísní je pochybná (srov. Kottak, C. P. (2011). *Cultural anthropology: Appreciating cultural diversity*. McGraw-Hill.s. 24-33 a <https://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/pgps/ikvz/podkapitoly/b01obecnatemata/02.pdf>). V tomto smyslu by předkládanému textu prospěla systematictější práce s relevantnějšími zdroji.

Stejně tak je pochybná teze týkající se identity. „I přes tyto faktory se identita vytváří v každém člověku jinak, dle toho jaká vrstva je zásadní, a tak se mluví o tzv. mnohvrstevné identitě. Právě díky kontextům a různým situacím projevujeme tu zásadní vrstvu identity“ (s. 6). Identita je ošidný termín. Své kořeny má v latinském *identitas* znamenající stejnost či stejnorodost. Etymologie slova naznačuje, že když mluvíme o něčem, že je identické, znamená to, že dané jevy, individua apod. jsou v určitých parametrech stejné. Otázka je potom, na základě čeho nebo koho je tato stejnorodost v sociální praxi vymezena nebo kým/čím je umožněna. Tvrdit pak, že identita se vytváří v každém člověku jinak je velmi problematické tvrzení. Tato nepromyšlenost se potom promítá jednak do kapitoly „Národní identita“ a pak do celého výzkumného záměru. Domnívám se, že výzkumu chybí samotný předmět ve vztahu k utváření a proměny identity – tzn. jak a na jakém základě dochází k vytváření homogenosti a čím je podmíněna diference či odlišnost, včetně utváření hranic mezi naším a cizím apod.

2. Kapitola 2.4 týkající se historie Vánoc, vánočních zvyků a tradic mi přijde vzhledem k tématu nadbytečná a do jisté míry zavádějící. Práce se týká konstrukce identity migranta a její proměny v kontextu Vánoc, nikoliv vzniku a vývoje Vánoc samotných. Sentimentální věty jako: „Důležitou částí Štědrého dne je večeře a její příprava. K štedrovečerní večeři se podává tradiční bramborový salát s usmažením kaprem. Celá rodina je u večeře svátečně oblečena. Večer vrcholí Vánočními dárky pod

ozdobeným stromečkem. Následující dny se věnují návštěvám. Sváteční a Vánoční atmosféra končí, když „z rozbalených dárků zrecyklujeme papír, odzdobíme uschlý stromeček a sníme poslední tvrdé cukroví. (s. 15)“ - podle mne do textu bakalářské práce nepatří. Jednak není zřejmé, jak souvisí se záměrem práce a po druhé čtenáře spíše odrazují než motivují.

3. Práce je velice tezoovitá a jednotlivé teze nejsou mezi sebou důsledně propojovány a systematicky promyšleny k záměru práce.

4. Z hlediska metodologie práce nemůže být považována jednoduše za případovou studii. Nejde o případ jedné rodiny, jednotlivce apod. V tomto směru by se bakalářská práce měla vyznačovat odkazy na mnohem relevantnější tituly, než je stručný odkaz na Hendla. Samotná prezentace zjištění je sporná. Není z ní příliš zřejmé, jak dochází k utváření hybridní identity, jen je ukázkou, jak jednotlivé rodiny slaví v cizích zemích vánoční svátky. Souvislejší promyšlení k samotnému záměru práce však chybí.

Vzhledem k těmto námitkám práci hodnotím jako dobrou.

1. Jedna z mých zásadních námitek souvisí s problematicky vymezeným konceptem identity. Dokázala by jste ve vztahu k námitce formulovat alternativní vymezení identity, který by bylo mnohem adekvátnější k vašemu záměru práce?

2. Pokud textu rozumím správně, centrálním zájmem vaší práce byla hybridizace identity. Čím nebo kým byla hybridizace identity ve sledovaných případech umožněna?

Datum:

Podpis: